

Довідка
про результати проведення моніторингу
стану викладання та рівня навчальних досягнень
здобувачів освіти 5-9-х класів
із української літератури
у Носівській гімназії № 3

На виконання плану роботи Носівської гімназії № 3 на 2025/2026 навчальний рік, наказу Носівської гімназії № 3 від 29.09.2025 № 83 «Про проведення внутрішнього моніторингу в гімназії в 2025/2026 н.р.», керуючись Порядком проведення внутрішнього моніторингу якості освіти та освітньої діяльності у гімназії, затвердженим наказом Носівської гімназії № 3 від 11.01.2024 № 8, з метою визначення методичного та науково-теоретичного рівня стану викладання української літератури, відповідності змісту уроків вимогам навчальних програм щодо розвитку і формування ключових компетентностей, оцінювання діяльності учнів, використання форм і методів обліку навчальних досягнень здобувачів освіти, підвищення ефективності викладання навчальних предметів у 5-9-х класах шляхом надання обґрунтованих рекомендацій упродовж жовтня 2025 року було проведено моніторинг стану викладання та рівня навчальних досягнень учнів 5-9-х класів з української літератури. Моніторинг було проведено відповідно до Програми проведення моніторингу стану викладання та рівня навчальних досягнень здобувачів освіти 5-9-х класів з української літератури, затвердженої наказом Носівської гімназії № 3 від 29.09.2025 № 83

Під час моніторингу було проаналізовано:

- кадровий склад, фахову та методичну підготовку вчителів;
- нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення викладання історії;
- планування роботи, організацію освітнього процесу, його спрямованість на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей;
- роботу з формування інтересу до знань;
- педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами;
- систему письмових робіт;
- рівень навчальних досягнень учнів;
- організацію освітнього процесу дистанційно;
- позакласну роботу з української літератури;
- матеріально-технічне забезпечення викладання предметів;
- роботу з дотримання правил академічної доброчесності;
- дотримання санітарно-гігієнічних вимог.

Під час вивчення стану викладання української літератури робочою групою використовувалися методи спостереження за освітнім процесом, освітнім середовищем, аналіз документації, опитування, контрольний зріз знань.

Українську літературу в 2025/2026 навчальному році викладають учителі, які мають вищу педагогічну освіту за спеціальністю «Українська мова та література». Жук Олена, Малашта Оксана мають вищу кваліфікаційну категорію та педагогічне звання «старший учитель»,

Вчителі володіють фаховою та методичною підготовкою на рівні, що

відповідає вимогам, які ставить суспільство перед сучасною освітою: вміло вибудовують партнерські стосунки з учасниками освітнього процесу, ефективно організовують безпечне освітнє середовище, організовують безперервний професійний розвиток, зокрема беруть участь у роботі методичного об'єднання та професійних спільнот учителів мовно-літературної освітньої галузі громади.

Жук Олена та Малашта Оксана широко використовують електронні освітні ресурси педагогічного спрямування як для організації освітнього процесу, так і для обміну педагогічним досвідом.

Аналіз наявних в особових справах педагогічних працівників сертифікатів та свідоцтв про підвищення кваліфікації свідчить, що учителі володіють навичками планування власного професійного розвитку, знають вимоги законодавства з даного питання і дотримуються їх: проходять курсову перепідготовку щорічно, за різними напрямками, в тому числі й щодо роботи в умовах реалізації ДСБСО, з учнями з особливими освітніми потребами, надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу, розпізнавання та протидії булінгу (цькуванню).

Аналіз портфоліо, зібраного кожною педагогинею, показав, що воно включає нормативно-правове та навчально методичне забезпечення викладання навчальних предметів: модельні навчальні програми, за якими навчаються здобувачі освіти Нової української школи, розроблені на їх основі навчальні програми для 5-8-х класів, діюча навчальна програма для учнів 9 класу, інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у 2025/2026 навчальному році, календарно-тематичні плани на поточний навчальний рік, Інструкцію з ведення класного журналу Носівської гімназії № 3 Носівської міської ради, рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти та орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, діючі для здобувачів освіти 5-9 класів.

Планування роботи педагогами у 5-8-х класах ґрунтується на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898; у 9-х - Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392.

Вивчення предметів мовно-літературної освітньої галузі (українська література) у 5-8-х класах відбувається за навчальними програмами, розробленими педагогами гімназії Жук Олени та Малашти Оксани на основі відповідних модельних програм: «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.), затвердженої наказом МОН України від 12.07.2021 № 795; «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Слоньовська О. В., Ярмутьська І. В.), затвердженої наказом МОН України від 01.12.2023 № 1466.

Навчальні програми були обговорені на засіданні педагогічної ради гімназії та затверджені наказом директора.

При викладанні у 9-му класі педагогиня закладу керується навчальною

програмою «Українська література. 5-9 класи», затвердженою наказом МОН України від 07.06.2017 №804.

Кількість годин, відведених на вивчення предмету становить по 2 години на тиждень.

Календарно-тематичні плани складені педагогічними працівниками на весь навчальний рік відповідно до навчальних програм та чинних вимог. У календарно тематичному плануванні для учнів 5-8-х класів визначені дати проведення перевірки рівня сформованості певних груп загальних результатів, у 9-му класі - визначені дати проведення уроків узагальнення та систематизації знань. Плани перевірені заступником директора гімназії з навчальної роботи на відповідність навчальним програмам, про що зроблено відповідні записи.

Календарно-тематичне та поурочне планування узгоджені між собою. Записи, зроблені педагогами у класних журналах за період вересень-жовтень 2025 р. відповідають календарно-тематичним планам.

Аналіз поурочних планів та спостереження за уроками засвідчує, що при організації освітнього процесу педагоги керуються методичними рекомендаціями, наданими Міністерством освіти і науки України у листі від 13.08.2025 № 1/16828-25 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році». Вони володіють вмінням моделювати зміст навчального предмета, адаптувати його до освітніх потреб учнів, організовувати навчальні заняття різних типів. У всіх класах вчителі практикують уроки засвоєння нових знань та формування компетентностей, розвитку та корекції ключових і предметних компетентностей, проводять комбіновані уроки. Поурочні плани відображають індивідуальну, групову та диференційовану роботу з учнями, повторення навчального матеріалу. У вчителів простежується цілеспрямована, наполеглива робота з підготовки до уроків. Під час планування навчального процесу вчителі Жук О.М. та Малашта О.М. оптимально до кожної педагогічної ситуації визначають послідовність розгляду окремих тем. Члени робочої групи, які відвідували уроки, прийшли до висновку щодо високої якості планування та підготовки уроків досвідченими педагогами.

Аналіз відвіданих уроків та бесіда з учителями показали, що підпрацівниками практикуються класичні підходи до викладання та засвоєння знань, такі як пояснення лекції, бесіди. Проте чітко прослідковується тенденція до активного використання інноваційних підходів до організації освітнього процесу. Вибір методів та форм роботи на уроці спрямований на розкриття потенціалу кожного учня. З цією метою педагоги застосовують освітні технології, що сприяють розумінню учнями себе, своїх можливостей і потреб: педагогіку співробітництва, інтегроване, інтерактивне, проблемне навчання, розвиток критичного мислення.

Практикують елементи розвивального навчання. Вчителі усвідомлюють завдання, які сьогодні поставлені перед навчальним закладом і працюють над формуванням внутрішнього світогляду учнів, спираючись на літературно-художні образи, загальної читацької компетентності та загальнолюдських цінностей.

Малашта О.М. впроваджує на уроках української літератури сучасні методики в тісному зв'язку з набутим досвідом. У поєднанні з парними чи груповими формами роботи використання таких методів дає неабиякий ефект. Однак часто педагогам не вдається залучити певну кількість здобувачів освіти до активного процесу пізнання. На думку педагогів та членів робочої групи, допомогти у розв'язанні цієї проблеми хоча б частково зможе вивчення досвіду педагогів України та світу з питань підвищення мотивації до навчання дітей та підлітків, зокрема в умовах, що склалися в Освітньому процесі України сьогодні.

Про належний рівень сформованості в учителів компетентності педагогічного партнерства свідчить їх вміння використовувати на уроках елементи особистісно орієнтованого навчання: часто під час занять учні мають можливість обирати завдання та способи їх виконання, спосіб фіксації навчального матеріалу, рівень складності та об'єм домашнього завдання, практикуються вчителями парні та групові форми взаємоконтролю, випереджувальні завдання, метод «перевернутий клас» тощо. При цьому, залежно від віку здобувачів освіти, вчителі використовують різні методи психолого-педагогічної підтримки їхньої діяльності, скажімо такі, як заохочення, створення ситуації успіху, виконання цікавих завдань, що, на перший погляд, не пов'язані з уроком.

Високий рівень сформованості інформаційно-цифрової компетентності вчителів та наявність у закладі відповідного обладнання дозволяє широко застосовувати в освітньому процесі електронні освітні ресурси. У робочому портфоліо педагогів велика кількість цифрових сервісів та технологій: Wordwall, LearningApps, Padlet, Moodle, фабрика кросвордів, ребуси українською, сайти для створення ментальних карт, електронні підручники, довідники тощо. Використовуючи можливості мережі інтернет, на уроках проводяться віртуальні екскурсії.

Освітній процес, організований педагогами, спрямований на формування та вдосконалення предметних та ключових компетентностей здобувачів освіти. На навчальних заняттях реалізується окреслений у навчальних програмах з української літератури компетентнісний потенціал. Вчитель велику увагу приділяє формуванню духовного світу учнів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів шляхом прилучення через літературу до культурних надбань рідного народу і людства. Для створення позитивних емоцій під час уроку використовуються музичний супровід, для активізації уявлень-ілюстрації, до літературних творів, картини пейзажу. Вчителі дотримуються принципу зв'язку навчання із життям, вчать цінувати людські чесноти, такі як повага, патріотизм, гідність. Добре знаючи дитячу і підліткову психологію, вчителі реалізують індивідуальний підхід не тільки до учнів середнього рівня, але й до обдарованих.

Для учнів з особливими освітніми потребами педагоги закладу створюють належні умови для вивчення навчальних предметів/інтегрованого курсу. Для тих, у кого, відповідно до висновків ІРЦ, передбачена модифікація навчального матеріалу, на основі модельних навчальних програм, за якими працює гімназія, розроблені модифіковані навчальні програми, для них педагогиня готує відповідний дидактичний та роздатковий матеріал, підбирає оптимальні форми роботи, правильно дозує навчальне навантаження на уроці.

Під час моніторингу членами робочої групи було з'ясовано, що учні всіх класів ведуть робочі зошити, в яких не тільки записують теми уроків, а й ведуть словникову роботу, креслять схеми, заповнюють таблиці, пишуть, виконують письмові домашні завдання. Обсяг і характер домашніх завдань, рівень їх складності відповідає змісту навчального матеріалу, віковим особливостям учнів. Педагоги практикують диференційовані, особистісно зорієнтовані, творчі домашні завдання, що сприяє підвищенню мотивації здобувачів освіти до навчання.

Аналіз календарно-тематичних планів, записів, зроблених педагогами в класних журналах, та учнями - в робочих зошитах, показав, що кількість і тематика робіт, що проводяться педагогами, відповідає вимогам чинних навчальних програм. Зміст та складність, структура завдань відповідають вимогам чинних програм та методичним рекомендаціям, що надані Міністерством освіти та науки України перед початком навчального року. Всі роботи перевіряються та оцінюються педагогами.

Отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання з української літератури здійснюється під час індивідуальної, групової чи фронтальної роботи із застосуванням усного, письмового способів. Вчителями застосовуються формувальне, поточне та підсумкове оцінювання. Під час визначення рівня результатів навчальної діяльності приділяється увага не стільки оцінюванню обсягу матеріалу, що залишається в пам'яті, скільки вмінню його аналізувати, узагальнювати, активно використовувати, умінню самостійно здобувати знання.

Під час інтерв'ю педагоги відмічали, що упродовж поточного навчального року вони почали більш активно використовувати формувальне оцінювання, зокрема такі його техніки як групові обговорення, рефлексію, самооцінювання, тести. На відвіданих уроках члени робочої групи спостерігали відповідну роботу.

Оцінювання та фіксація результатів навчальних досягнень учнів 5-8 класів здійснюється за групами результатів навчання, як це передбачено наказом Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання», листа МОНУ від 14.03.2025 №1/4895 «Про окремі питання оцінювання результатів навчання» та рішення педагогічної ради Носівської гімназії № 3 (протокол № 1 від 29.08.2025), оцінювання навчальних досягнень учнів 9 класів здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти», орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти Додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти».

Крім того, співпрацюючи у складі педагогічної спільноти педагоги гімназії розробляють і потім використовують у роботі критерії оцінювання відповідно до кожного виду роботи. Певні труднощі виникають у педагогів при розробці критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими

освітніми потребами, зокрема для яких навчання організовується за модифікованими навчальними програмами. Також потребує покращення діяльність щодо залученням учнів до процесу визначення критеріїв формувального оцінювання та робота над створенням критеріїв оцінювання знань, умінь та навичок, які враховують компетентнісний підхід.

Критерії оцінювання результатів навчання учнів оприлюднені на сайті гімназії. Також інформація про критерії оцінювання доноситься до учасників освітнього процесу шляхом розміщення у навчальних кабінетах, під час уроків перед початком вивчення теми чи виконання певного завдання.

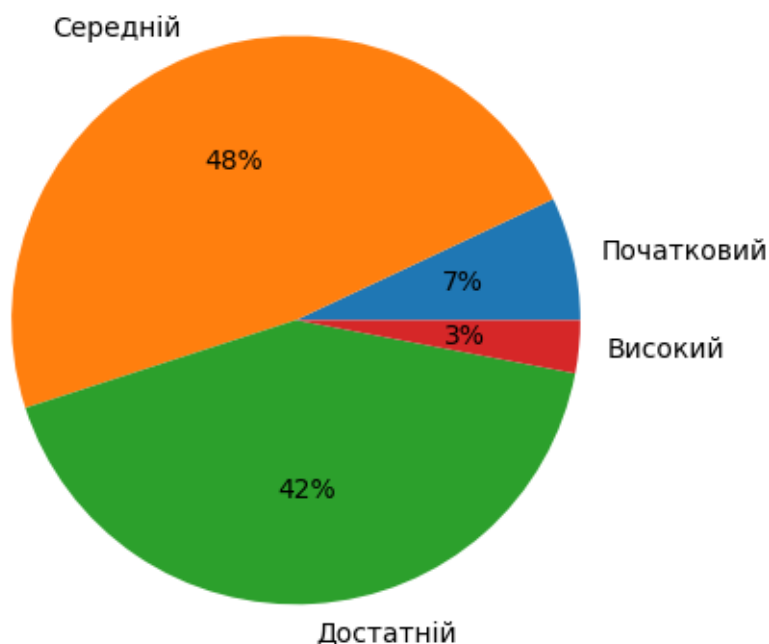
Оцінювання навчальних досягнень учнів відбувається з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Підсумкове оцінювання здобувачів освіти 5-9-х класів здійснюється згідно з Освітньою програмою закладу, чинними нормативними документами: у 5-8-х класах тематичне оцінювання не проводиться, семестрове оцінювання ґрунтується на оцінках виставлених за групи загальних результатів; у 9-му класі тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного із урахуванням проведених обов'язкових контрольних робіт, семестрове – на основі тематичного.

Результати підсумкового оцінювання за I семестр 2025/2026 навчального року зафіксовані на сторінках класних журналів та подані в діаграмі 1, контрольні зрізи-в діаграмі 2.

Діаграма 1.

Рівень навчальних досягнень (N=67)

Діаграма 2.

Під час моніторингу стану викладання та рівня навчальних досягнень здобувачів освіти були проведені контрольні зрізи знань (у 5-9-х класах). Результати у класах Нової української школи були враховані як формувальне оцінювання.

Близько 8,9 % здобувачів освіти гімназії за результатами семестрового оцінювання мають високий рівень навчальних досягнень, 46,7% -достатній, 40%- середній, трохи менше 4,4 % - бали початкового рівня.

Найбільше балів набрали учні виконуючи тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді. Проте були допущені помилки пов'язані із завданням, що викликали розгорнуті відповіді з теорії літератури та завдання на складання власного висловлювання.

За потреби відповідно до рішення педагогічної ради гімназії освітній процес організовується з використанням технологій дистанційного навчання.

Найчастіше уроки історії проводяться в синхронному режимі з дотриманням вимог чинного Санітарного регламенту. З метою уникнення освітніх втрат учителі української літератури самостійно створюють до уроків навчальні презентації та застосовують безкоштовні онлайн-ресурси, рекомендовані Міністерством освіти і науки України, зокрема освітні курси, розміщені на державній веб платформі «Всеукраїнська школа онлайн». Посилання на необхідні матеріали включаються педагогами до домашніх завдань здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій. Для співпраці в режимі онлайн учителі досить ефективно використовують один з цифрових інструментів -Google Meet. Педагоги гімназії приділяють увагу позакласній роботі з предмету.

З метою заохочення здобувачів освіти до вивчення української літератури систематично проводяться заходи, які популяризують творчість письменників та культурну спадщину. Тижні читання поезії, літературні читання, у межах Шевченківських днів проведені: аргумент-гра «Шевченко-супергерой», квест-гра «Шляхами Тараса», Quiz «Шевченко на мільйон»...

У 2025/2026 навчальному році учні гімназії повністю забезпечені підручниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України до використання у поточному навчальному році. Підручники 5-8-х класів відповідають модельним навчальним програмам, за якими працює навчальний заклад.

З метою підвищення ефективності освітнього процесу, його індивідуалізації та диференціації на різних етапах уроку вчителі залучають додаткові засоби навчання: аудіозаписи, відеоролики, мультимедійні презентації. Використовувані навчальні інтернет-ресурси збагачують соціокультурну компетенцію учнів, розвивають особистісні якості дітей. Учні мають можливість користуватися різноманітними електронними виданнями, оскільки у приміщенні закладу повне WI-FI покриття.

У закладі функціонує кабінет української мови та літератури, обладнаний мультимедійним комплексом (інтерактивна дошка, ноутбук). Педагогами створено фонд дидактичного та роздаткового матеріалу, портрети письменників. У кабінеті наявні державна символіка, стенди з теорії літератури, інструкція з безпеки праці та пожежної безпеки, правила роботи в кабінеті, критерії оцінювання рівня сформованості компетентностей.

На уроках учителями української літератури проводиться робота, спрямована на дотримання правил академічної доброчесності. Педагоги контролюють дотримання здобувачами освіти академічної доброчесності під час навчальних занять та самопідготовки, пояснюють, що є порушенням її принципів, інформують про види відповідальності за недотримання, при використанні розробок, фото- та відеоматеріалів посилаються на джерела використаної інформації та вимагають цього від учнів.

Усі кабінети, де проводяться навчальні заняття, відповідають чинним санітарно-гігієнічним нормам щодо повітряно-теплогового режиму та режиму освітлення. При використанні технічних засобів навчання педагоги чергують види навчальної діяльності так, щоб безперервна тривалість роботи з ТЗН не перевищувала норм, передбачених Санітарним регламентом. Під час перерв класні кімнати провітрюються, після закінчення навчальних занять здійснюється вологе прибирання. Однак під час занять вправи з рухової активності та вправи гімнастики для очей проводяться не завжди.

Виходячи із зазначеного вище робоча група рекомендує:

1. Вважати стан викладання української літератури таким, що в цілому відповідає сучасним вимогам.

2. Вчителям Жук Олені, Малашті Оксані:

2.1. При організації освітнього процесу дотримуватися інструктивно-методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо вивчення української літератури, зокрема з питань академічної доброчесності здобувачів освіти, організації навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2.2. Продовжувати роботу щодо впровадження в освітній процес інноваційних технологій навчання, що сприяють формуванню ключових та

предметних компетентностей, посилити роботу над формуванням в учнів практичних умінь і навичок застосування набутих знань.

2.3. Планувати та проводити роботу з повторення вивченого раніше навчального матеріалу, роботу з ілюстративним матеріалом, практикувати різні форми письмового способу отримання даних про стан сформованості результатів навчання здобувачів освіти.

2.4. Приділяти належну увагу проведенню на уроках вправ з рухової активності та гімнастики для очей.

2.5. Активізувати роботу зі здібними та обдарованими учнями щодо їх підготовки до участі у творчих конкурсах та МАН.

2.6. Ширше використовувати можливості формувального оцінювання для визначення потреб учнів та адаптації процесу навчання, урізноманітнювати його техніки.

2.7. Практикувати використання елементів особистісно орієнтованого навчання, зокрема на етапі цілепокладання.

3. Керівнику методичного об'єднання Дяченко Альоні:

3.1. Проаналізувати на черговому засіданні довідку про результати проведення моніторингу стану викладання та рівня навчальних досягнень здобувачів освіти 5-9-х класів із української літератури.

Лютий 2026 року

3.2. Організувати взаємовідвідування уроків та їх обговорення з метою підвищення ефективності планування вчителями навчальних занять різних типів.

Січень-лютий 2026 року

3.3. Спланувати та провести заходи, що, спрямовані на популяризацію української літератури: читацькі конкурси, літературні вікторини, зустрічі з письменниками (за можливості).

Січень-лютий 2026 року

3.4. Подати пропозиції до плану роботи закладу на 2026/2027 навчальний рік щодо поповнення бібліотечного фонду програмовою літературою з навчальних предметів.

До 01.05.2025